

קול צופיך

מִן הָרִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי
הֵרֵב מֵרַדְכִי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

פנחס - תשנ"ח - מאת מִן הָרִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִרְה"ג מֵרַדְכִי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

אומר ה"אור החיים" הקדוש הרבה פירושים ונקח שנים מהם. מכיון שהזכיר את פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, מכיון שהזכיר פעם שניה לומר שאל תזלזלו בו ואל תלגלו עליו, אז תגידו שפנחס היה אבי אמו יתרו, והרג נשיא שבט מישראל, ולא רק זה, אלא פנחס – אז עוד לא היה כהן, לא נתכהן פנחס, ועף על פי כן נעשו לו הרבה ניסים, ואחד הניסים שנעשו לו – שזמרי לא מת, אלא היה מפרפר ועדיין גוסס, וגוסס לא מטמא את פנחס, וגם כן דם לא זב עליו, כך שנעשו לו ניסי ניסים. או לפי מה שאנחנו אומרים: נעשו לו ניסים עשר ושינים, שנים עשרה ניסים נעשו לו לפנחס.

אז מכיון שהזכיר את פנחס, כתוב: "זכר צדיק לברכה" וסמך ליה: "ושם רשעים ירקב", אז מכיון שהזכיר את פנחס לברכה, הזכיר את שם רשעים ירקב.

[ז"ל (שם): "אכן הנה האדון ברוך הוא אינו חפץ לזלזל אפילו ברשעים לפרסם מי בעלי דברים המתועבים, ומקושש יוכיח, גם במה שלפנינו תראה שלא גילה אותם בשעת מעשה, אלא דוקא אחר שהזכיר שבח פנחס אשר פעל ועשה מהמפעל הטוב שקנא לה' וכפר על בני ישראל, זכר גם כן כי לא קנא באדם פחות אלא באדם גדול נשיא בית אב, עם האשה ראש הקליפות ואביה מלך, כאומרו (פסוק טו) ראש אומות בית אב, ונתעבה במיתה בזויה לעין כל. ובכל כיוצא בזה שמו יתברך מתקדש, לזה יחסה לומר בת מלך היא, והגם שיש זלזול לאיש ישראל לא יגרע מצדיק עיניו (איוב לו ז), כדרך אומרו (משלי י ז) זכר צדיק לברכה, הגם ששם רשעים ירקב (שם) באמצעות כן.]

ואומר עוד האור החיים הקדוש עוד פירוש. הוא אומר כך: "עוד יתבאר על זה הדרך על פי מה שקדם לנו מדברי המקובלים, שלא ידח נדח מכל ניצוצי הקדושה, וכולן לבסוף יזכו למקום שממנו באו, והגם שיריע איש ישראל אף יצריח נפשו, סוף כל סוף יחזור לשרשו", עכ"ל. הנה יש לדעת, שבכל מקום ישראל שחטא ישראל הוא, לא ידח ממנו נדח, ועדיין נשארים ניצוצי קדושה בו. וכך הוא ממשך וכתב: "והוא אומר ושם איש ישראל, שהרי שאפילו אחר מעשה "בשם ישראל" יכונה, הא למדת שלא נעקר משורשו. המוכה - פירוש שהכה פנחס, מודיעך הכתוב שלא הוכה באבדון נפשו, אלא אשר הוכה את המדינית, פירוש אותו החלק הרע שנדבק בו מאת המדינית שיתכנה אליו שם הכאה, הוא שהוכה ומת באמצעות הכאת פנחס הא למדת שיצא הפסדו מה שהפסיד בעבירה, נפרע ממנו העון בהכאתו של פנחס שהרגו ומיתתו כפרתו". הנה חז"ל הורונו שמי שבא על הגויה נקשרת בו ככלב, הנה את ה"כלב" הזה, את המדינית הזאת, את ה"רשעות" הזאת – את זה הכה פנחס. את זה ניתק פנחס מזמרי, וחזר זמרי עם ניצוצות הקדושה שלו ונשאר עדיין איש ישראל, כל כך ה"אור החיים" הקדוש רוצה ללמד סגוריא על זה.

ועוד דבר. "המוכה אשר הכה" - בגמרא (תענית כ"ח ע"ב) כתוב בין הדברים שנעשו ביום י"ז בתמוז, הגמרא הביאה חמשה דברים והדבר האחרון: "הועמד צלם בהיכל", "הועמיד צלם בהיכל". יש שני גירסאות אם "הועמד צלם בהיכל" על ידי מנשה מלך ישראל או "העמיד צלם בהיכל" זה טורנוטרופוס. זאת אומרת, אם זה היה על ידי הרומי או על ידי... בית ראשון או בית שני.

"אשר הוכה" – צלם אחד שבר את הצלם השני בהיכל

אומרת הגמרא (שם): "העמיד צלם בהיכל מנלן? דכתיב ומעת הוסר התמיד ולתת שקוף שומם". ביום שהוסר קרבן התמיד שהפסיקו להקריב אותו בבית ראשון, באותו יום העמיד מנשה מלך ישראל צלם בהיכל. כמה צלמים העמיד? אומרת הגמרא: "וחד הוה!! (צלם אחד בלבד העמיד!!) והכתיב, יועל כנף שקוצים משומם!!". כלומר, הלא כתוב וכנף שקוצים, ששמו "שני" שקוצים, שני צלמים! אז לפי המדרש זה לא כל כך קושיה, שכן המדרש אומר שמנשה מלך ישראל שם צלם עם ארבעה פנים, אמר, מאיפה שתבוא השכינה לראות, מצפון דרום או מזרח או מערב – שתבורא ותראה את הצלם. כל כוונתו היתה להכעיס ולהרגיז. ועל זה אומרת הגמרא שלא, אלא העמיד שני צלמים, ואיך אם כן אתה אומר צלם אחד? על זה אומרת הגמרא: "אמר רבא תרי הוו (היו שני צלמים שהעמיד מנשה), ונפל חד על חבריה ותבריה ליה לידיה (נפל אחד על השני ושבר לו את היד של הצלם השני) ואשתכח דהוה כתיב אנת צבית לחרובי ביתא, ידך אשלימת ליה".

השיעור לעילוי נשמת : מִן הָרִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִרְה"ג מֵרַדְכִי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

פרשת השבוע : פנחס

השיעור נמסר ע"י הרב מרדכי אליהו זצוק"ל, בשנת תשנ"ח.

הלכות בן המצרים

כבוד מעלת הרבנים הנכבדים, קהל קדוש ונכבד, כבוד המאזינים והצופים.

(במדבר כ"ה, י ט"ז) "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמּוֹתַי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאֵם אֶת קִנְיָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי". אחרי זה כתוב: "וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמְּכַה אֶשֶׁר הִפָּה אֶת הַמְדִינִית זְמִיר בֶּן סִלּוּא נְשִׂיא בֵּית אָב לְשִׁמְעוֹנִי. וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמְּכַה הַמְדִינִית כְּזָבִי בֵּת צוּר רֹאשׁ אַמּוֹת בֵּית אָב בְּמִדְיָן הוּא".

מקשה ה"אור החיים" הקדוש, לשם מה התורה כותבת דברים שבתחילה סתומים ואחר כך מפרשת אותם. הנה כתוב בסוף פרשת בלק (שם, שם, ו'): "וַהֲנִיחָה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיִּקְרַב אֶל אַחִיו אֶת הַמְדִינִית לְעֵינֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָמָּה בָכִים פָּתַח אֱהֵל מוֹעֵד". הרי שכאן התורה סתומת וכותבת "איש מבני ישראל" מבלי לפרש מיהו אותו ה"איש", וגם על האשה המדינית כותבת התורה: "ויקרב אל אחיו את המדינית" ולא פירשה התורה מי היא אותה מדינית; ומיד לאחר מכן כותבת התורה (שם, שם, ז'): "וַיִּנְרָא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ, הִנֵּה הַתּוֹרָה מִפְרֶשֶׁת אֶת שְׁמוֹ שֶׁל פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר, וְכֵן בְּהַמְשָׁךְ בְּתַחֲלִיל פְּרֶשֶׁת פִּנְחָס מִפְרֶשֶׁת הַתּוֹרָה: "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן". וכאן השאלה נוספת, מדוע התורה צריכה לפרש פעמיים את שמו של פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן.

[ז"ל: "ושם איש ישראל, קשה ממה נפשך, אם חפץ ה' לגלות המוכים, היה לו להזכירם בשעת מעשה כשאמר והנה איש מבני ישראל, שם היה מקום להזכירו ולומר והנה איש וגוי זמרי וגוי, וכשהזכיר גם כן המדינית היה לו להזכיר שמה, ואם תורה כותבה עליהם, כדרך שכסתה על המקושש בשבת, למה נמלך להזכיר שם, והוצרך גם כן להוסיף עוד תיבות יתירות בתורה, שאם היה מזכיר שם למעלה לא היה צריך לומר פעם ב' ושם איש וגוי ושם האשה וגוי".]

שבחו של פנחס – מסירות הנפש שלו

והנה ברש"י מפרש וכותב (על תחילת פרשת פנחס): "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן - (סנהדרין פ"ב. סוטה מ"ב) לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה, והרג נשיא שבט מישראל! לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן". כלומר, אחרי שעשה מה שעשה פנחס, הוא בא ואמר למשה רבנו, משה, מה אתם בוכים? נתעלמה הלכה: מרוב הצער והכעס של משה רבנו נתעלמה ממנו הלכה - מה עושים? בא פנחס ואומר לו על מה אתם בוכים? ועל מה נתעלמה הלכה? הרי אתה למדת אותנו: "אמר לו - משה! הרי למדתנו הבעול ארמית קנאין פוגעין בו! אמר לו משה רבנו, קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרונוקא, מיד: "ויקח רומח בידו". אם כן, כל השבח של פנחס היה המסירות נפש שלו "בקנאו את קנאתי בתוכם".

והנה זמרי בא. ואתם חושבים שהוא בא ברשעות? הוא בא בלמדנות! בא "כאילו" ביראת שמים. הוא אמר למשה רבנו, הקריב את המדינית לעיני משה, כדי להרגיז את משה רבנו, אמר לו למשה רבנו: זו מותרת או אסורה? עוד לא הספיק משה לומר לו תשובה: "אסורה" או "מותרת", אומר לו זמרי, ואם תאמר שהיא אסורה - בת יתרו מי התירה לך? (לשון רש"י). ולכאורה יאמר לו, אדוני! היא עברה גיור דתי לחומרא, גיור אורתודוכסי! ואתה, זמרי, רוצה לגיייר אותה גיור "רפורמי", מה אתה מושה בין זה לזה! מה אתה מושה אצל הדברים האלה ביחד! זאת אומרת, שהרפורמים לא יחשבו שהם חדשים, הם אמנם אומרים שהם המתקנים והם החדשים, אבל זמרי היה עוד לפניהם.

קול צופיך

מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרֵה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי
הֵרֵב מֵרַדְכִי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

פִּנְחָס - תְּשַׁנ"ח - מֵאֵת מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרֵה"ג מֵרַדְכִי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

קרוב לתוך ראש חודש אב אני ודאי שלא אנגן. אחרי תשעה באב באו אליו ואמרו לו תשמע חפשונו כבר כמורך ולא מצאנו, תחזור! אמר להם אני אחזור בתנאי שתוסיפו לי על המשכורת שלי. בכדי לקבל את מה שהפסיד בתחילה.

אירוסין, שידוכין ונישואין מ"י? בתמוז

אומר הרב: "נגינה – אין איסור בנישואין אלא מראש חודש ועד תשעה באב. עם כל זה נהגו לאסור מ"י? בתמוז והלאה. אבל אירוסין ושידוכין – מותר". הוא כותב אחר כך הרב: "אף על פי שמותר אירוסין ושידוכין – אנחנו הורינו שלא עושים אירוסים מ"י? בתמוז וכן עושים וכן ראוי לנהוג כי לא מסמנא מילתא", זה לא סימן טוב.

כותב הרב "מעם לועז", וכותב הרב "כנסת הגדולה", שיש איסור לעשות את הנישואין מ"י? בתמוז והלאה. וגם בספר "ברית כהונה", יש לנו ספר של הרב שושן כהן ע"ה, אסף כל מנהגי ג'רבה, וכתב שם: "אנחנו מימינו אל ראינו ולא שמענו שעושים נישואין מ"י? בתמוז עד תשעה באב".

תספורת ותגלחת למי שלומד בישיבה אשנית

כבר הזכרנו בשבוע שעבר, שלספרדים אין איסור בתספורת ובתגלחת מ"י? בתמוז עד שבוע שחל בו תשעה באב, ואף על פי כן אמרנו שאם הבחור ישיבה הזה לומד בישיבה של אשכנזים שכולם מגדלים זקן, אז לא כדאי שיהיה שונה מכולם, וגם הוא יגדל זקן אתם.

וכתוב בפוסקים, אף על פי כן, לפני שיגדל את הזקן יאמר אני בלי נדר, בלי נדר, כשאני נמצא בישיבה אני מגדל, אבל כשאני אעזוב אני אנהג כמו שנהגו אבותי ואבות אבותי.

נקרעה לו טליתו אם מותר לו ללבוש חדשה

הרב יש לו תשובה ארוכה שמחולקת לכמה פרטים, אנחנו כרגע נדבר בפרט אחד, ואחר כך נגיע לפרט השני.

אדם לובש טלית קטן, נקרעה לו, נקרע לו באופן שלא יכול לתקן. אדם יש לו טלית גדול – נגנב לו, נקרע לו, אין לו, מה יעשה בימים האלה? יבוא לבית הכנסת ויניח תפילין בלי טלית? איך אפשר! הרב אומר, יניח תפילין בלי טלית, זה כמו קורא קריאת שמע בלי תפילין שהוא מעיד עדות שקר בעצמו, וגם אדם שקורא קריאת שמע וקורא פרשת ציצית ואין לו בזה ציציות ואין לו טלית – אז זה כמו שמעיד עדות שקר בעצמו. יקח בהשאלה? לא נעים לו, לא טוב לו, לא מכובד לו!

הרב הביא ספר "תשובות שאלת יעב"ץ": "ראיתי שכתב שם אחד שנפסק לו קרן טליתו בשבוע שחל בו תשעה באב בתוכו, ולא היה לו בגד אחר בן ארבע כנפות לקיים מצות ציצית, מסופקני איך להורות, כי גזרת חכמים שלא ללבוש בגד חדש! ואם לא יעשה חדש – יתבטל באותם ימים שלא קיים את הישן! ומאריך בדבר הזה הרב יעב"ץ.

אומר הרב (רב פעלים) במסקנא שלו, שבאמת "כל כהאי גוונא שהוא דבר מצוה לא תקנו בזה חכמים איסורא כלל, באשר מצינו כמה דברים שאסורים בימים שאחר התענית, ויתבטל במקום מצוה, וכל שכן מצוה כזו שמתבטל ממצות ציצית שהולך כל אותם הימים בלא ציצית, שהרי זה לא מעלה לו ארוכה, ועל כן הדבר ברור והדבר פשוט שיקח בגד חדש ויש להורות היתר גמור ללבוש טלית חדש ואין כאן ביטול גזרת חכמים כי בכהאי גוונא לא גזרו חכמים כלל וזה ברור. כלומר, מותר.

לובש טלית חדשה בהיתר – אם יברך "שהחיינו"

אם מותר – אז ילבש טלית, יברך "להתעטף בציצית" וגם יברך "שהחיינו" או לא? נתייר לו ואז מותר לו גם לברך "שהחיינו" או לא? זה כבר קשור למחלוקת אחרת. יש מחלוקת אחרת שאומרת שאם אדם לקח פרי וברך עליו "בורא פרי העץ" ולא ידע שהוא חדש, והעירו לו שזה פרי חדש ועוד לא אכל ממנו, אז יש מי שאומר שלא יברך "שהחיינו". ויש עוד תקנה פשוטה, שילך לאיזה ברית מילה, והרי אבי הבן מברך "שהחיינו", יאמר לאבי הבן שכשהוא מברך "שהחיינו" על הברית מילה, שיכוון להוציא אותו ידי חובתו, ואז הוא יחדש את הטלית.

בכל אופן, דבר של מצוה, אומר הרב שלא גזרו חז"ל, כי אין לו בררה ומותר.

הוכרח ללבוש חולצה חדשה – לא יברך "שהחיינו"

ומבאר רש"י, שכשבא הצלם האחד על הצלם השני, הכה הצלם את הצלם, על זה אומר רש"י שאמר צלם אחד לחברו, אתה רצית להחריב את ביתו לך מקום, שרצית שעם ישראל יחטא אחריך וישתחוה לצלם, ואני עשיתי לך נקמה. כלומר, שהצלם אומר לצלם, שהוא עשה אתו נקמה ונפל עליו ושבר לו את היד, והיה כתוב ביד, אתה רצית להחריב והנה ידך נשתלמה לך. יש בזה דברים עמוקים, אבל הפשט שבדבר, שהקב"ה רוצה "אשר הוכה את המדינית", בתוך הצלם הזה עצמו שהעמיד עצמו, מניה וביה הוא בא והכה את השני.

שלא לנגן ב"בין המצרים" אפילו לגויים

כתוב בהלכה שמ"י? בתמוז והלאה, שהם נקראים "בין המצרים": "אסור לעשות ריקודים ומחולות מ"י? בתמוז עד אחרי תשעה באב". וכותב ה"בן איש חי": "צריכים להזהיר את המנגנים הישראלים שלא ישוררו אצל הגויים". אצל ישראלים – ודאי שזה אסור! אלא אם יש גוי שהזמין אצל יהודי איזה זמר או איזה מנגן והוא אמר לו כן, אני אבוא לחתונה של הבן שלך, אני אבוא למסיבה שלך, וכתבת את התאריך, והתאריך היה גוי, ערבי, או גוי, או תאריך נוצרי, ולא שם לב שזה תאריך מ"י? בתמוז והלאה, אז זה אסור! ואם יכול להשתמט ויתן לו כסף או משהו ויברח לו, כך יעשה, או שימצא לו דרך להשתמט ממנו.

ניגון בסעודות רגילות ובברית מילה

אומר ה"שדי חמד" ב"פאת השדה": "לשורר ולנגן בפה שירות ותשבחות שנהגים לומר בסעודת רעות שאינה סעודת מצוה – נראה בעיני שלא". אם רוצים לזמר בפה בסעודה שלא של מצוה, למשל כנסת הרב ורוצים לשיר "שאו שערים ראשיכם" (ברוך ה' פה לא שרו), אז לא בסעודה של מצוה ואומר בפה – לא! אבל מה, הוא אומר, אבל הייתי מוחה בהם! וכן אותם שמביאים כלי ניגון ביום הברית, בזמן המילה, אני מוחה בהם בכל עת ובכל זמן וכששואלים אותי על מה שעושים ואני צועק עליהם שלא יביאו וישעשו הכל בלי כלי שיר ואז אני אחרים אותם ואנדה אותם ואצעק עליהם" עכת"ד של הרב שדי חמד שמביא את דבריו של הרב פלאגיי.

ואומר ה"שדי חמד", אני לא ראיתי שמביאים בברית כלי נגינה, מזמרים, שרים, לא ראיתי את הדברים האלה. אני יודע שבאים ושרים בפה את השירים של הברית מילה.

בסוף בסוף הוא כותב: "והיה חידוש בעיני. שוב ראיתי בספר "מעשה אברהם" בנו של הרב פלאגיי, שכתב שם שבמקומו באיזמיר הוא לנגן בכלי שיר בשעת הברית. ואם כן אפשר שעל כיוצא בזה היתה הסכמה להחרים שלא לעשות את הדברים האלה. ברית מילה – שזה דבר שהוא בעתו ובזמנו, והיו נוהגים לעשות בכלי שיר, ומנע מהם את זה.

שירים בפה ושמיעת שירים ברדיו

ובפה – כתוב גם ב"שדה חמד" וגם בשאר פוסקים, שאם יש אירוסין, ותכף נראה את האירוסין אם עושים אירוסין או לא עושים אירוסין, ואם עושים אירוסין בימים האלה מותר לשיר בפה ולא בכלי נגינה.

אם בימים האלה יש בר מצוה – אז גם כן מותר לשיר בפה אבל לא בכלי נגינה, למרות שבר מצוה וברית מילה זה סעודה של מצוה, אף על פי כן אסר בכלי נגינה.

וכל שכן לשמוע שירים ברדיו, בקלטות או בשאר הדברים שהם כמו כלי נגינה, שודאי הוא שאסור בימים האלה.

הפְּנֵי הַרְוִיחַ מְסִירוֹבוּ לִנְגוֹן בִּימֵים אֱלֵה בְּכַנְסִיָּה

היה פעם יהודי שהוא היה כבר אומן, והיה פעם איזה שהיה מוכרח לנגן נגינה מיוחדת שהיו מנגנים אותה בכנסיה, והכריחו אותו לנגן את הנגינה הזאת, אמרו לו שאחרת יפטרו אותו מהעבודה. אז הוא אמר שני דברים: גם בימי בין המצרים וגם ניגון בכנסיה! אמרתי לו: אסור! אמר לי, אבל יפטרו אותי מהעבודה? אמרתי לו: "ברכה מאתו יתברך שמו ויתעלה, ופרנסה מאתו יתברך שמו ויתעלה". ואין הכי נמי, באותו היום קיבל מכתב פיטורין. אמרו לו אתה מפוטר, אתה לא שומע, אתה לא ממושמע, אתה לא ככה. אחרי יומיים באו ואמרו לו תראה אולי תנגן עוד הפעם, אמר להם עכשו עוד

קול צופיך

מין הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

פנחס - תשנ"ח - מאת מין הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

דעת הבן איש חי בעניין רחצה בבריכה בימים אלה

הרב כותב על הליכה לברכות, ואומר שהיו אחדים נוהגים ללכת לרחוץ בנהר, והוא כותב בשם הרמב"ם ועוד, ואחרי זה כותב: "מצוי בכמה בתים בארות מים חיים שדרך בעלי בתים להכנס בהם בקיץ, וזה מנהג ברור וקדמון שנמנעים מזה מראש חודש והלאה, ואדם כי פה עירנו יש נהר "חידקל" ודרך הילדים לשוט שם בימות הקיץ כדי להתלמד בהשטה במים, ואלה אין נמנעים, הולכים גם בתוך בין המצרים, אז הנה אתה רואה שהולכים לנהר? על זה אומר שאין מזה ראייה, כי הם בורים, ילדים, עוברים על המנהג, ובעוונותינו אפילו ביום שבת קודש יש הרבה מהם שהולכים שמה". זאת אומרת שאם רואים שיש אחדים שהולכים, הנה הולכים! הנה הולכים! זה לא הוכחה! "הנה הולכים" זה לא הוכחה שמתו, כי הם בורים. ועל כן, ללכת לים, אם יש צורך, עד ראש חודש מותר, בתנאי שיהיה רק מקום שיש בו מציל, ורק במקום שאין בו סכנה, ולא אפילו ספק של סכנה.

זהירות מוגברת בדרכים בימים אלה

פעם שאלו אותנו אם אדם יוצא מביתו ללכת ברחוב יפו, נוסע באוטובוס, אם צריך לברך ברכת הדרך או לא צריך לברך ברכת הדרך, שימור אותו ה' מנוקים, מנהגים שיכורים, מנהגים שנוסעים מהר, או כשחוצה כביש שלא ייפגע, ואמרנו להם שאין צורך לברך ברכת הדרך.

אבל אם אדם נמצא בתקופת בין המצרים - בין המצרים צריכים מאוד מאוד להזהר מכל דבר שהוא ספק סכנה, הנהגים צריכים להזהר והולכי הרגל צריכים להזהר. הנהגים צריכים להזהר מפני שכל השנה כולה - בידם נמצא "כלי משחית". זה כאילו אדם לוקח נשק בידו ולוקח על ההדק ויורה כרודים. ככה אדם שנוסע צריך לדעת: "אני נוסע, לוקח בידו כלי משחית ועליו להזהר ימין ושמאלו". ועליו להתפלל שהקב"ה ישמור אותו שלא יפגע ולא ייפגע ולא יהיה לו שום נזק ולא תאונה ולא שום נזק שלא יהיה לו. ובפרט בימים האלה.

ואם אדם בדרך כלל הולך ברחוב ורואה שאין מכוניות נוסעות והוא חוצה כביש, אז אמרו תמיד שיפנה ימינה ושמאלה ויסתכל על הכביש היטב לפני שהוא חוצה, יש הוראות! זה בסדר, אבל בימי בין המצרים צריך אדם להשיג עוד יותר. לשים לב עוד יותר, גם הוא וגם הנהגים בכביש. למה? מפני שהימים האלה הם ימים שנאמר עליהם: "כל רודפיה השיגוה בין המצרים בימא דעקו", אלו ימים שלא מבורכים - בא נאמר בלשון שהיו יותר מכובדת - ולכן צריכים להזהר בדבר הזה כולו.

יתגבר כארי לעבודת בורא

כל השנה כולה, כתוב בשולחן ערוך בסימן א'. סימן א' - אמר לי פעם משהו שאין בו ממש משהו, אנחנו לא לומדים אותו ולא קוראים אותו. אמרתי לו אתה פוחד לקרוא אותו. למה? כי בסעיף א' כתוב: "יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בורא כדי שיהיה הוא מעורר השחר", וזה לא מקיימים אותו! מי מקיים את זה? רק מעטים מקיימים אותו! אז גם סעיף א' אומר, מה, דורשים ממני לקום כמו אריה!! אני לא יכול... אומר הרב הגה: "עם כל זה, אם אדם ישן מאוחר וקם מאוחר, לא יאחר את זמן התפילה בציבור", עכת"ד.

השכמה בבוקר ותיקון חצות

סעיף ב' (שם): המשכים להתחנן לפני בורא, יכוון לשעות שמשנתנות המשמרות שהם שליש הלילה וסוף שני שלישי הלילה, ולסוף הלילה, שיתפלל באותן שעות על החורבן ועל הגלות... אחר כך בסעיף ג' (שם): "ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש".

זה הלכות שנאמרו לא על תשעה באב או על בין המצרים אלא על כל השנה כולה.

וכתוב בזוהר הקדוש, שאדם לא יכול לדעת את השבח המגיע לאדם שהוא בעת חצות קורא תיקון חצות על גלות השכינה. ובין בקיץ ובין בחורף. וכתוב עוד בזוהר הקדוש: "כי אתפלג ליליא - קדושה עילאה איתער, ובר איניש דנאים בערסיה ולא יתער...", עליו להתעורר ולקום! אחרי זה עוד כותב, שגם אם אדם לא התעורר בנקודת חצות, עליו להתעורר כשעה שעתיים וגם יכול לקום ולהגיד תיקון חצות.

ולא רק זה. נכון הוא שבימים האלה מותר לקנות חולצה חדשה מהחנות, ומותר לקנות גופיה, ומותר לקנות גרביים ומותר לחדש גרביים, מותר לחדש גופיה עד ראש חודש אב, ואין בזה בעיה כי בגופיה ובגרביים אין בעיה של שהחיינו. אבל חולצה - מותר לקנות, ומכנסיים מותר לו לקנות. ואם אדם נמצא במקום מסוים, ואין לו חולצה ללבוש, החולצה שלו התלכלכה או נקרעה ואין לו חולצה ללבוש - מפני כבוד הבריות מותר לו לקחת חולצה חדשה וילבש אותה, אבל לא יברך עליה "שהחיינו".

ניתוחים והקזת דם בימים אלה

יש ספר - שזכר לטוב - של הרב אליעזר ולנדברג, שם הוא אומר שדוקטור ואלאך, היה רופא מפורסם בירושלים, רופא מהולל וירא שמים גדול, ובית חולים ואלאך קרוי על שמו "שערי צדק", והוא נתן הוראה לבית החולים שבכל ערב יום טוב לא לעשות ניתוחים. למה? שבגמרא כתוב שבערב שבועות לא עושים ניתוחים, וברמ"א כתוב שבכל ערב יום טוב לא עושים ניתוחים, לא מקיזים דם, אמר להם שלא יעשו ניתוחים. וכל העומר לא יעשו ניתוחים, וכל שלושת השבועות לא יעשו ניתוחים.

ככה בתחילה גזר עליהם. והוא היה בית החולים הכי מפורסם והכי מוכשר, והיו לו רופאים טובים מוחץ לארץ שהביא אותם, ואחר כך היו מקרים דחופים שכן צריך היה לנתח, הלך לכמה רבנים, שאל אותם על אותם מקרים דחופים, ואמרו לו "על כוון זה לא נהגת אתה" רק על ניתוחים קלים כגון פצע ביד וכדו' שאותם - אין הכי נמי - תדחה ואתם לתשעה באב. אבל ניתוחים דחופים, דבר שאדם מקבל איזה התקף וכל יום יכול לבוא לידי חזק, על זה לא גזר חז"ל ומותר לעשות את הניתוחים האלה, ואף על פי כן הוא הקפיד בדבר הזה.

כלומר, אדם שצריך לעבור ניתוח, או אדם שדעתו שלדעתו של ד"ר ואלאך, אפילו להקזי דם, הוא צריך לעשות בדיקות דם, אם אין הכרח, לא יעשה בימים האלה. אבל אם זה ידחה לו לעוד הרבה זמן, או אם הוא לא מרגיש טוב וזה מפריע לו הדבר הזה או ספק סכנה - אפשר לעשות בימים האלה, רק שאדם תמיד כשהולך לבית החולים, צריך לקרוא את התפילה של הרב "פלא יועץ" שכתב בספרו "בית תפילה" שיעמוד מלאך רפאל על ימינם של הרופאים ושלא ייזק מהדבר הזה.

רחיצה בימים אלה

מהדין, לרחוץ רחיצה - מותר עד ראש חודש אב בלי מחלוקת. מראש חודש אב והלאה יש מחלוקת אם כן או לא. אנחנו כרבע נמצאים הרבה לפני ראש חודש אב, אנחנו לא רוצים לדבר על ראש חודש אב. יבוא המשיח ותהיה גאולה, אנחנו מדברים על היום. אם כן מהדין רחיצה מותר, אדם רוצה להתרחץ ולעשות "דוש" במים קרים, חמים, מותר לו- אין בעיה.

רחצה בים, בברכה או במקוה לשם מצוה בימים אלה

אדם רוצה ללכת לברכה או לים - יש שני דינים בדבר הזה. יש דין מדין "רחיצה", מדין "תענוג", והרב פלאגי כותב: "ונהגו לא לטייל בימים האלה", סתם לטייל, ועל כן הימים האלה הם ימי פורענות ולא ימי טיול, ולברכה או לים - אדם רוצה ללכת לברכה או לים, מדין רחיצה מותר, וזה לא כמו בתשעת הימים של חודש אב, אבל מה - למשל הרב כותב שבזמנם היו הולכים למקוה לפני ברית מילה, המהלך היה הולך למקוה והסנדק היה הולך למקוה, אבי הבן היה הולך למקוה וזה מותר בערב תשעה באב אם יש לו ברית מילה שילך למקוה. ואז המקוה שלהם היה מים קרים ולא מקוה כמו של היום. אז הוא אומר שילך למקוה בבוקר מוקדם ולא ילך בצהריים, למה? אם ילך בצהריים - חם, והולך למקוה קר, אם כן יש לו מזה תענוג והוא נהנה, לכן ילך בבוקר מוקדם שאז קר, ואז הוא לא הולך לשם תענוג. בכל אופן - שפת הים או בריכה: פעם חשבנו שבשפת הים יש סכנה ולכן צריכים להיות מצילים שמה, יבואו גלים ויפילו את האדם, יש גלים שלא נראים ויש גלים שכן נראים, ובזמן האחרון שגם בברכות גדולות טובעים שם בתוך הברכות האלה, ועל כן מייז בתמוז עד ראש חודש אב - אם יש צורך לאדם ללכת לים, אם יש צורך לאדם ללכת לברכה מדין בריאות או מכל סיבה אחרת - מותר ללכת, אבל ילך רק במקום שיש מצילים, וילך בברכה במקום שיש מצילים ואם אפשר שיהיו שם שני מצילים, וזה עדיף מאשר רק מציל אחד שכל הזמן כולו יעשה את הדבר הזה.

קול צופיך

מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרֵה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי
הֵרֵב מֵרַדְכִי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

פּנחס - תשנ"ח - מאת מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרֵה"ג מֵרַדְכִי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

ועל כן, פעם אולי זה היה קשה אבל היום יותר נח. היום יש לאנשים איזה "כלים" בבית, איני רוצה להזכיר את שם במקום הקדוש הזה, שלפעמים אדם נמשך אחריהם, יש מדברים, משחקים, מושכים את האדם. בעוונות – מושכים את האדם. אם אדם יסתכל ויראה, השעה 12:30, יאמר, הנה השעה שנים עשרה וחצי, עוד מעט תיקון חצות, עוד מעט צריך לבכות על חורבן בית המקדש, עוד מעט לבכות על... מה אני בכלל מסתכל על כל ה"שטויות" האלה, כולם מחכים עד אחרי חצות לילה, מה יש כבר אם כדור אחד עף כאן או כדור אחד עף לשמה! ונשארים ערים וצועקים ומוציאים הוצאות ומשתוללים ונוסעים לחוף לארץ... מה קרה?! מה יש?! בסך הכל הדברים האלה כולם... במקום זה – השעה 12:30, תקום, תיטול ידיים, תקח ספר תיקון חצות, תתחיל להגיד את הוידוי, תתחיל להגיד עד שיגיע הזמן ואז תקרא תיקון חצות.

ומה נגיד על הדברים האלה? הנה אדם עובד במוסד, ובא הביתה בשעה 12:30, שלא ילך לישון! בסך הכל נשאר לו להמתין רבע שעה (אני אומר על התאריך של היום – [נכון לשנת תשנ"ח]), שיחכה רבע ושעה ויקרא תיקון חצות ואחר כך יישן. בלאו הכי הוא לא יקום לנץ החמה, לא כמו הפלפול של הרב הגרבי"צ אבא שאול עליו השלום בספרו "אור לציון", אם כן עוד רבע שעה שיישאר ער! זה בכל השנה כולה. וכך כתוב בשולחן ערוך:

לברוח ממחלוקת בימי בין המצרים

ובימים האלה, ימי בין המצרים, כמו שכותב הרב "בן איש חי" בספרו "אורח חיים" על תקופת העומר שצריכים להזהר ממחלוקות, גם בימי בין המצרים, הם ימים קשים מאוד, ימי מחלוקת שהיתה ביניהם שנאת חנם, והיה סכסוכים בתוך עם ישראל וצריכים מאוד מאוד להזהר בימים האלה, אז בימים האלה אם אדם רואה שמגיע זמן חצות – יחכה ויקרא תיקון חצות.

לומר תיקון חצות אפילו בישיבה או בשכיבה אם קשה לו אחרת

ונכון הוא שיש למקובלים בגד מיוחד שלובשים אותו, בגד שעשוי מעיזים, משער עיזים – יש אנשים צדיקים שלובשים תכריכים וקוראים תיקון חצות, יש שיושבים בפתח הבית על הרצפה ושמים אפר וקוראים תיקון חצות, זה בסדר, אבל אם אדם בביתו ישב על הרצפה ויקרא תיקון חצות, אם הוא יקום וככה אשתו תראה אותו קורא תיקון חצות על הקרקע, תאמר וכי מה קרה לו זה? אבא שלו מת? אמא שלו מתה? מה אתה עושה? מה אתה מביא לנו "בכיות" בבית? אז אין הכי נמי, לא חייב לשבת על הקרקע, אלא ישב אפילו על הכסא ומותר, העיקר שיקרא תיקון חצות.

ואם הוא הלך לשכב לנח במטה שלו והוא מתעצל לקום – אין הכי נמי שאפילו במטה שלו יגיד את התיקון חצות, ואין בזה... גם זה דבר חשוב מאוד.

בימי בין המצרים לומר תיקון חצות גם בחצות היום

אומר האר"י הקדוש, שזה דובר על חצות לילה. אבל בימי בין המצרים, בחצות היום גם כן אדם יקרא תיקון חצות ותיקון רחל, אמנם לא קוראים את תיקון לאה אלא רק את תיקון רחל. למה? מפני שבבית שני נכנסו האויבים בז' באב, בח' באב, ובט' באב, ובט"ו באב בערב אחר הצהריים כי נטו צללי ערב שרפו את בית המקדש, והמקדש התחיל להשרף מאותו היום אחרי הצהריים ועד יום עשירי באב. ומכיון שהיה "כי נטו צללי ערב" אחר הצהריים, ומכיון שהיה אחר הצהריים, לכן טוב לומר בחצות אחרי היום, שאם אדם – לפי אותו החשבון – ער בשעה רבע לאחת בערך, שיאמר תיקון רחל. ואם יכול לשבת על הרצפה ולומר את זה תבוא עליו ברכת טוב, ואם לא – שישב במשרד, יש לו פקידים, אם ישב על הרצפה יצחקו עליו וילעגו עליו, ואפילו אם לא אכפת לו אבל הם הרי לא יבינו מה זה תיקון חצות לכן אדם כזה אין הכי נמי שישב על הכסא שלו, שישב על כסא המנהל ואין דבר, ויש במקום יקרא תיקון חצות, יקח ספר ויקרא תיקון חצות על הכסא שהוא יושב, העיקר שיקרא תיקון חצות אחרי חצות ויכול לקרוא את זה עד זמן מנחה קטנה.

תיקון חצות בלילה – לפי הפשט עד עמוד השחר, אבל לפי מה שכתוב ברב פעלים חצי שעה לפני עמוד השחר, טוב להקדים ולומר את זה.

תיקון חצות עדיפא מסליחות

אחרי כתוב כך: "אם אין שהות קודם עלות השחר לומר תיקון חצות וגם לעסוק בתורה – תיקון חצות עדיף", וכך כתוב בשער הכוונות. "וכן בחודש אלול שאומרים סליחות, ואין פנאי לומר תיקון חצות וסליחות וצריכים לבטל אחד מהם – טוב שיאמר תיקון חצות והוא עיקר גדול".

דעת הגרבי"צ אבא שאול זצ"ל שתיקון חצות עדיפא מתפילה בנץ (ביום פטירתו)

היום היה בשורה רעה שעליו השלום הרב הגדול והצדיק והחסיד, המקובל האלקי, ראש ישיבת פורת יוסף, הרב הגאון רבי בן ציון אבא שאול התבקש בישיבה של מעלה. אז אמרתי היום אחרי הצהריים שאולי אגיד משהו ממה שהוא דיבר דברי תורה, כי זה עיקר השבחים וזה עיקר החשיבות. הוא כתב בספרו "אור לציון" תשובה שהרבה אחדים הקשו עליו, דיברו נגדו, אבל הוא כתב את זה והוא חיזק את עצמו אחר כך. מה היתה השאלה שלו? בחור ישיבה, נגיד דוגמא היום, תיקון חצות זה ברבע לאחד (12:45). בחור ישיבה בא בשעה 12 הביתה, 12:15, ויש לו בררה – או יישאר ער עד רבע לאחת ויקרא תיקון חצות, או שילך לישון ויקום. מה הנפקא מינה? אם יישאר ער עד שעה 12:45, עד שיגמור תיקון חצות יהיה שעה 01:00, ועד שילך לישון הוא לא יוכל לקום ותיקון, האם כדאי שיקרא תיקון חצות ולא יקום ותיקון או שילך לישון 12:30-12: ויקום ותיקון! מה יותר חשוב? ותיקון או תיקון חצות? זה השאלה, והתשובה שכותב בספרו בסימן י"ב בספרו חלק א'.

הוא הביא שם בשם הרמב"ם, שלדעת הרמב"ם הותיקין זה חיוב, ואם כך שזה חיוב, ותיקון חצות זה בזוהר וזה כתוב בשולחן ערוך טוב (במפורש) אז אין הכי נמי שילך לישון מוקדם ולא יקרא תיקון חצות בכדי שיקום ותיקון! אבל אחר כך הוא הביא שכתוב בשולחן ערוך שאדם חייב בקריאת שמע משיכיר בין תכלת ללבן, והוא מצוה מן המובחר לקרוא כותיקין בכדי שיעמוד מתוך גאולה לתפילה, אז אומר הרב עליו השלום שאם זה מצוה מן המובחר לקום לותיקין ומצוה להגיד תיקון חצות, אז יקרא תיקון חצות, יישאר ער עד תיקון חצות ולא יקום לותיקין. תראו עד כדי כך! הלא הוא למד קבלה, הוא עסק בקבלה הרבה. עד כדי כך לפסוק הלכה ולהגיד שותיקין זה פחות חשוב, למרות שותיקין זה גמרא, ותיקין זה הלכה, ותיקין זה חיוב והשאר רק בדיעבד, ואנחנו לא נוהגים כמותו, אז הוא כתב שיישאר ער לתיקון חצות אף על פי שלא יקום לותיקין.

הרבה אחדים חלקו עליו. אנחנו אמרנו לו, שאפשר להצדיק אותו מכיוון אחר. יש כלל – מצוה הבאה לידי אל תחמיצנה. בא לידך מצוה – תעשה אותה! אתה ער ובעוד רבע שעה יהיה תיקון חצות – אל תחמיץ את המצוה – תיקח! אולי תישן קצת וכמו שצדיקים באוכל כתוב "ואכלת ושבעת", אוכל מעט ומתברך במעיו, גם כן תישן קצת ותתברך השינה שלך באופן שתוכל לקום לותיקין ואז תקיים את שתי המצוות – גם את זה וגם את זה! אמר ליה רב לא! אני דעתי שהתיקון חצות חשוב יותר מאשר ותיקין! עד כדי כך שכתב את זה בספרו למרות שאחרי זה הרבה אחדים דיברו על הנושא הזה.

לימוד תורה יהיה מתוך שמחה למרות העצב על החורבן

אם כל השנה כולה, כתוב בשולחן ערוך, שאדם צריך לזכור את חורבן בית המקדש, וכתוב שצריך אדם וראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג בחורבן בית המקדש, עד כדי כך שצריך לכתוב הרב "כף החיים" עליו השלום דבר כזה: "ומיהו, כשאדם מתפלל ולומד תורה יהיה שמח". למרות שכל הזמן אדם צריך לחשוב על חורבן בית המקדש ולהיות מיצר ודואג על חורבן בית המקדש, אבל בתפילה אדם צריך להיות שמח! בלימוד תורה אדם צריך להיות שמח! אם אדם לומד תורה מתוך עצב, אדם לא זוכה ולא לומד ולא מבין טוב, לכן כשלומד תורה מותר לך לשכוח מחורבן בית המקדש ותלמד תורה מתוך שמחה. אתה מתפלל! ותתפלל מתוך שמחה. זאת אומרת, שאילו לא היה כתוב ככה, היינו צריכים כל הזמן לבכות על חורבן בית המקדש.

לעזוב את ה"שטויות" שמסתכלים עליהם בבית ולומר תיקון חצות

קול צופיך

מרו הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

פנחס - תשנ"ח - מאת מרו הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

והנה: "על מה אבדה הארץ, שאלו לנביאים, שאלו לחכמים ולא ידעו, עד שאמר הקב"ה בכבודו ובעצמו: "על עוונם את תורתך", ואומרים חז"ל על שלא ברכו בתורה תחילה, וביאר הר"ן שזה סימן של זלוול.

מדוע שואלים את הנביאים על מה אבדה הארץ?

מקשים המפרשים, על מה אבדה הארץ – הנה רואים על מה אבדה הארץ, יש פריצות, יש חילולי שבת, יש אוכלים לא כשר, רואים את הדברים! אז מה זה ששואלים לנביאים, וכי לא יודעים?! שואלים לחכמים ולא יודעים לענות?! רואים!! מה לא יודעים? עד שבא הקב"ה ואומר, אני אומר לכם למה? על עוונם את תורתך!

אז קודם כל ידוע הוא, שאנחנו צריכים לתקן מה שקלקו אבותינו, והרמב"ם כותב שמה שאנחנו צמים ומה שאנחנו עושים בבין המצרים הוא בכדי לתקן את מה שאז קלקלו, ואם אז – "על עוונם את תורתך", אז צריכים בימים האלה להרבות תורה! להרבות בקיום מצוות! להרבות בתורה! ולהרבות באהבה ואחווה שלום ורעות.

אבל "על עוונם את תורתך" יש שני דברים: יש אחד שלא לומד תורה, ויש אחד שיושב ולומד תורה ופאוס שומע פצפוף של רדיו שהשעה 12 והרדיו מצפצף "טיף, טיף, טיף". הוא סוגר את הספר והולך לשמוע! זה נקרא "על עוונם את תורתך".

נאמנים "פצעי" אוהב ונעדרות "נשיקות" שונא

או כמו שעליו השלום היה הרב חכם אברהם רפול עליו השלום שהיה ידוע כמו "ש"ס חי מהלך" - שפעם היו שני תלמידי חכמים לומדים האחד עם השני ובתוך כדי ויכוח היו מכים על הספר שהיה פתוח לפניהם כדרך הלומדים, וישב אחד מן הצד ומסתכל איך שהם מכים על הספר, אמר להם, רבותי, וכי זה דרך ארץ?! מה אתם מכים על הספר? מה עשה לכם הספר! בכל זאת ממשיכים ללמוד ומתווכחים ומקשים ומתריצים ומכים.

והנה, האדם הזה שמע "טיף טיף" של הרדיו, והיה לו ספר, סגר את הספר, נשק והלך לשמוע משהו לשמוע. "יצא לחוץ לדבר". אמר לו הפסוק: "נאמר פצעי אוהב", זה – הספר הזה שפתוח, אתה לומד בו ואת דבריו, ואתה מכה אותו – "נאמנים פצעי אוהב", הספר אומר ללומד בו תכה אותו ותלמד בו! "ונעדרות נשיקות שונא" – אתה סוגר את הספר ונושק אותו והולך, זה כבר לא טוב הדבר הזה.

קציצת ציפורניים בימים אלה

ועל כן, הרב הוסיף בעניין השאלות ששאלו אותו, אומר: "אם הנשים מותר להן לקוץ ציפורניים בימים האלה או לקוץ ציפורניים בתוך שבוע שחל בו תשעה באב. כגון נשלמו שלשים אבלות שלו בתוך שבוע שחל בו תשעה באב, כאן הוא כותב את זה בצורה כזאת. וכאן הוא כותב את זה בכלל בצורה אחרת. כאן הרב כותב שאילו "אם נזדמן לו לקוץ בתוך שלושים, יכול לקוץ אפילו בערב תשעה באב, ואם הגיע זמן קציצת ביום תשעה באב – אפשר להתיר לו לקוץ ביום תשעה באב ולא להמתין עד אחר תשעה באב, שלא תהיה שליטה לחיצונים דאינך בהם יותר, בפרט ביום הזה שיש בהם תגברות גדולה". ואומר: "עם כל זה יקוץ אותם בצנעה". ואומר: "אמינא ולא מסתפינא – אם נזדמן לו בתוך יום תשעה באב, גם כן יקוץ הצפורניים אם הם בולטים מהבשר". כלומר, גם אותם שמחמירים ולא מסתפריים, אבל צפורניים בערב שבת גוזזים. ולא רק בערב שבת הקרובה אלא גם בערב שבת "חזון", ולדעת הרב אם אדם נשאר לו ציפורניים גדולות והוא לא שם לב עד ערב תשעה באב, ולדעתו אפילו ביום תשעה באב והם בולטים, חייב לגזור אותם, כמה שהדבר הזה חמור מאוד.

ולמה? "מפני שעל פי הסוד יש כל מה שעודף מהצפורן ויוצא מן החוץ כנגד הברצ צריך לחתוך אותם, ששם נתלים החיצוניים ויונקים בתכלית, ועל כן צריכים ליטול את הצפורניים האלה". ולדעתו אפילו ביום תשעה באב. בכל אופן, אדם – חכם עניו בראשו, ויהי רצון שלא נגיע לתשעה באב ממש שלא יהיה בכי, יהיה יום תשעה באב אלא שהקדוש ברוך הוא יהפוך אותו לששון ולשמחה והאמת והשלום אהבו.

תיקון חצות שאומרים ביום- בראש חודש לא אומרים. ערב ראש חודש לא אומרים. ערב תשעה באב – היה ויכוח גדול בין חכמי המקובלים בירושלים. חלק אמרו לומר בערב תשעה באב תיקון חצות בכותל, וחלק אמרו שבערב תשעה באב אחר הצהריים לא אומרים וידוי!! קרע עליי "מועד" ואין תגיד תיקון חצות!! אמרו להם, הרי בליל תשעה באב מותר לומר תיקון רחל, כל שכן לומר את זה בערב תשעה באב!! בכל אופן יש חלק נוהגים שכן, וחלק נוהגים שלא. בערב ראש חודש לא אומרים, בערב שבת לא אומרים, בראש חודש לא אומרים, ובערב תשעה באב אפשר להקל ולא לומר תיקון חצות, למה? אנחנו מקוים שיבוא המשיח ולמה לנו לומר את התיקון חצות הזה.

"הני רבנן" – זלוול בחכמים ונקרא אפיקורס

אומר הרב שליפ הדין אם אדם אומר על רב או על תלמידי חכמים "הני רבנן" – "אלה הרבנים", מי שאומר "אלה הרבנים" זה נקרא שהוא אפיקורס. אדם שאומר "הני רבנן" זה זלוול בחכמים.

הגדיל ה' לעשות עם אלה

כתוב בתהלים: "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים, אז ימלא שחוק פינו ולשונו רינה, אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם "אלה!"", כל כך אומות העולם לא יוכלו לסבול ולראות בטובתם של ישראל, שכשרואים בטובתם של ישראל אומרים: "אלה!" הגדיל ה' לעשות עם אלה! עם האנשים האלה. ואנחנו אומרים: "הגדיל ה' לעשות עמנו היינו שמחים", ה' הגדיל לעשות עמנו, אתנו הקב"ה עשה אתנו ניסים ונפלאות ואנחנו שמחים בשמחה הזאת.

והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם – שכולם יהיו בדרך התורה

ועל כן אומר ה"אור החיים" הקדוש, כתוב: "לכן אמור – הנני נותן לו את בריתי שלום". הנה, סוף זמן הגלות ותחילת זמן הגאולה, כתוב ש"בת קמה באמה, כלה בחמותה, יש ויכוחים פנימיים, או כמו שאומר הרב שאליהו הנביא בא, פנחס הוא אליהו, "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם". ויש היום, רואים את זה בחוש, יש כמה משפחות דתיות, יראות שמים, שומרי תורה, קובעים עתים לתורה, והבנים שלהם הולכים בדרך אחרת, האוירה ברחוב מושכת אותם לכיוון אחר. ותמיד הויכוח בין האבא לבן, שהאבא רוצה לשמור שבת, לאכול כשר, ללמוד תורה, והבן – הפוך. ויש היום בתים – הפוך!! האבא אל שומר שבת, לא אוכל כשר, לא לומד תורה, והבן מתקרב ללמוד תורה, נכנס למוסדות של בעלי תשובה וחוזר בתשובה, ואין שבא הביתה ושוב פעם מחלוקת – אל תדליקו רדיו/כך תדליקו רדיו! לא טלוויזיה וכן טלוויזיה... וכך הויכוחים. ואם ההורים פקחים, אז אדרבה, יגידו לו "אשריך שבאת לדרך הזאת". ואם ההורים עקשנים והם דוקא מדליקים לו את הטלוויזיה בסעודה של ליל שבת, אז המסכן הזה מה יעשה? ילך ויברח? אמרתי לו: "ואותי השלכת אחרי גוף", תשליך את הטלוויזיה שלך, תפנה את הגב שלך לטלוויזיה, מי אמר שצריך לשבת עם הפנים מול הטלוויזיה!?

בכל אופן, כתוב שכשיבוא אליהו הנביא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, זה בדור שלנו. לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, שהאבא והבן יהיו באותה הדרך. אם יהיה האבא בעל תשובה גם הבן יהיה בעל תשובה, ואם הבן בעל תשובה גם האבא יהיה בעל תשובה. זה דבר אחד.

בריתי שלום – שבועה, לחזק את ההבטחה

דבר שני. אומר: "לכן אמור, הנני נותן לו את בריתי שלום". אומר הרב, למה הוא צריך לשבועה? לחזק את ברית השלום. הגם שלא יהיו בניו ראויים לדבר זה, ויקיים ה' את השבועה". זאת אומרת, בכל מקום שבו כתוב "לכן" זה שבועה. והקב"ה נשבע ש"הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא" – הגאולה מגיעה. ואז אומר הרב: "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם", וזה המעלה החשובה.

שיהיה שלום בין ישראל לבין אבינו שבשמים

ועיקר העיקרים שיהיה שלום בין ישראל לבין אביהם שבשמים! דהיינו, כתוב בזוהר הקדוש: "אורייתא, קודש אבריך הוא וישראל – חד הוא".

קול צופיך

מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרָה"ג הַמְקוּבֵּל הָא-לְקִי
הַרְבֵּי מֵרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

פִּנְחָס - תְּשַׁנ"ח - מֵאֵת מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרָה"ג מֵרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

"ויכפר" על בני ישראל בלשון עתיד – שהקב"ה מוחל לעוונות ישראל בשעת ברית מילה

ועל זה אמר: "אשר קינא לאלקיו, ויכפר על בני ישראל", מה זה "ויכפר על בני ישראל"? אומר ה"אור החיים" הקדוש, שכל ברית וברית שעם ישראל עושים (כמו ברית כהונת עולם), הם מעוררים סנגוריא גדולה בשמים. ועל כן, הזכרתי את הספר "ברית כהונה" של מנהגי תוניס, ושם ב"ברית כהונה" כותב שהיה מנהג באחד החגים שהיו מוכרים "דם הברית", מה זה "דם הברית"? כשהמוהל מל ועושה תחבושת ובתחבושת יש דם – היו לוקחים את התחבושת ומוסרים את זה לאדם שתרם תרומה, והוא עולה על כסא ואומר: "זה אות הברית" וכולם רואים את הדם הזה ואומרים "זה אות הברית". בשביל מה עושים את זה? בכדי לעורר סנגוריא על עם ישראל. מה הסנגוריא? אליהו הנביא אמר "כי עזבו בריתך", אמר לו הקב"ה אל תגיד ככה, ומעתה אתה תלך בכל ברית וברית בכל יום יום, תבוא בשמים ותגיד רבונו של עולם, היום עשו עשרים אלף בריתות בעולם, היום – שלושים אלף בריתות בעולם, היום התעייפתי, אוף אוף, הסתובבתי הרבה הרבה בכל העולם כולו קפצתי ממקום למקום ועשו הרבה בריתות בעולם. אז כל ברית וברית שעושים עם ישראל – זה מעורר סנגוריא על עם ישראל. זה עאחד. דבר שני – יש כמה יהודים שמשתדלים לרוץ ללכת לברית מילה. אם יש ברית מילה – הלכתי, זה בסדר, ללכת לברית מילה זה דבר חשוב מאוד. אם אדם מהרהר בתשובה כשהוא נמצא בברית מילה, התשובה שלו מתקבלת. למה? אליהו הנביא – כשאמר לו ה' שילך לכל ברית מילה וברית מילה, אמר, אני אעשה כמו אברהם אבינו: "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק". קח נא את בנך – איזה בן? יש לי שני בנים. אמר לו "אהבת" אמר לו את שניהם אני אוהב, אמר לו "את יחידך" אמר לו שניהם יחידים, אמר לו "את יצחק". גם כאן, אמר לו ה' תלך לבריתות, אמר לו: רבונו של עולם, אני לא הולך לבריתות, למה? אני קנאי! אשר קינא לאלקיו! אני אבוא לברית ואני אראה אחד לובש יפה עם טלית ועם תפילין, עושה עצמו צדיק וחסידי, ואני אדע מה שהוא, איך אני אשתוק לו?! אני אצעק עליו ואבזה אותו!! אבל אני לא יכול לצעוק עליו, כי זה בזיון! לכן אני בכלל לא רוצה להכנס למקום כזה. אמר לו הקב"ה, אתה יודע מה, אם אתה תבוא לברית ויש אנשים שמה, אם יהרהרו בתשובה – אני אמחל להם את כל העוונות שלהם. מה אתה רוצה עוד? די! גמרנו! בזכותך יימחלו להם העוונות שלהם. אז זה אומר: "תחת אשר קינא לאלקיו" אז כתוב – "ויכפר על בני ישראל" ולכאורה היה צריך להיות כתוב "וכפר" לשון עבר, מה זה "ויכפר" לשון עתיד? אלא לומר, שמכיון שהוא קינא לאלקיו, כי אני מקנא, אמר לו אם אתה מקנא אז יכפר על בני ישראל.

שלום – ו' קטיעא – שלקח אות יעקב אבינו ערבון

הרב אמר, מה שאומרים על "ברית שלום" – ו' קטיעא, אומר, שהו' הזה הוא מה שלקח אותו אברהם אבינו (צ"ל יעקב אבינו) מאליהו הנביא. אמר לו יעקב אבינו לאליהו הנביא, תביא לי את הוא"ו שלך שיהיה "אליהו" בכדי שתבטיח לי שאם תבוא הגאולה, שתבוא מהר. ולכאורה זה פשיטא, וכי אליהו הנביא לא רוצה לגאול?! וכי משיח לא רוצה לבוא ולגאול אותנו?! וכי צריך לקחת ממנו ערבות?! אלא שמה אליהו הנביא מקבל תאריך, אומרים לו תאריך של הגאולה שהוא תאריך כזה וכזה, ואומר אליהו הנביא בסדר, אני כותב שביום כזה וכזה אני אהיה פנוי ואבוא לסדר את הגאולה. קיבל תאריך. אומר לו יעקב, אבל אם זה יחזור בתשובה אז זה יהיה "אחישנה", אז אפילו שאתה תהיה במקום אחר, תעזוב את הכל ותבוא מהר לכאן, למרות שכתוב לך תאריך. אמר לו, לא! יש לי תאריך ומה שכתוב אני צריך לעשות. אמר לו לא! תן לי ערבות, כדי שב"אחישנה" גם כן תבוא ותבשר לנו את הגאולה.

ויהיה רצון שנוכח אנתנו ל"בעתה אחישנה" ונזכה לגאולה קרובה בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן.

*רוצים לקבל קול צופיך באמייל כל שבוע !!

שלחו לנו בבקשה באמייל ל- webmaster@harav.org

www.harav.org

